

RAPORT PODSUMOWUJĄCY realizację projektu „Wywalcz Jej wolność lub zgiń – historie Cichociemnych”

Wprowadzenie – ogólne podsumowanie realizacji ww. projektu

Od sierpnia do grudnia 2016 roku Fundacja BO WARTO realizowała projekt pn. „Wywalcz Jej wolność lub zgiń – historie Cichociemnych”, którego głównym celem było pielęgnowanie tożsamości narodowej i kształtowanie postaw patriotycznych młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych poprzez zdobycie wiedzy z dotarciem do świadków włącznie nt. jednego, wybranego Cichociemnego i stworzenie strony internetowej jemu dedykowanej według określonych wymagań regulaminowych. Niezwykle ważną okazją do podjęcia takiej tematyki projektowej była 75. rocznica pierwszego zrzutu Cichociemnych i oddanie czci tym niezwykle bohaterskim żołnierzom II wojny światowej.

Elementem niezbędnym w realizacji tego zadania była także promocja przygotowanej strony, a co za tym idzie postaci, która była jej bohaterem w jak najszerszym gronie odbiorców (m.in. spotkania z rówieśnikami lub młodszą młodzieżą i dotarcie internetowe do młodych ludzi).

Udział w projekcie wymagał od jego uczestników nie tylko zapoznania się z historią Cichociemnych, ale przede wszystkim dotarcia do materiałów źródłowych i świadków opisujących życie jednego z tych niesamowitych żołnierzy wybranych przez dany zespół szkolny.

Uczestnicy projektu

Do projektu „Wywalcz Jej wolność lub zgiń (...)” zgłosiło się we wrześniu 2016 r. 30 zespołów ze szkół ponadgimnazjalnych z następujących województw: kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, łódzkiego, mazowieckiego, małopolskiego, wielkopolskiego, warmińsko-mazurskiego i świętokrzyskiego. Placówki biorące udział w projekcie reprezentowały m.in. następujące miasta: Włocławek, Lublin, Pabianice, Grodzisk Mazowiecki, Poznań, Pleszew, Wołomin, Kraków, Jarocin, Opatów, Kutno, Elbląg, Sandomierz i Krościenko nad Dunajcem.

Zgodnie z regulaminem projektu każda szkoła była reprezentowana przez maksymalnie 5 uczestników.

Ostatecznie strony konkursowe założyły 22 zespoły liczące 79 uczestników i 20 opiekunów. Ponadto należy także wspomnieć o pośrednich uczestnikach projektu, którymi byli odbiorcy spotkań promujących strony poświęcone wybranym Cichociemnym, a także „bywalcy” przygotowanych stron internetowych. Ich ilość szacuje się na ok 3.000 osób.

Realizacja projektu

Już od początku września od momentu zgłoszenia do projektu jego uczestnicy podjęli pracę nad przygotowaniem strony internetowej poświęconej wybranemu Cichociemnemu, który miał być związany z regionem, na którym działa dana placówka. Działania młodzieży prowadzące do utworzenia strony miały na celu przede wszystkim upowszechnianie wiedzy o powstaniu i działalności Cichociemnych jak najszerszemu gromu odbiorców, zdobywanie nowej wiedzy historycznej przez uczestników zadania poprzez docieranie do źródeł wiedzy poza podręcznikowej o Cichociemnych i tworzenie dobrych praktyk w atrakcyjnym przekazywaniu historii.

Sposobami osiągania ww. celów było przede wszystkim utworzenie strony, jej promocja, a co za tym idzie i promocja wybranego Cichociemnego, przygotowana przez ich autorów w swoim środowisku lokalnym i rówieśniczym, a także, a może przede wszystkim docieranie przez uczestników projektu do materiałów historycznych i żyjących świadków związanych z tematem zadania.

Przygotowano 22 strony zawierające następujące elementy:

- *krótki rys historyczny dotyczący Cichociemnych*
- *życiorys wybranego spadochroniarza*
- *scany, zdjęcia materiałów źródłowych (dokumentów) związanych z ww. bohaterem*
- *multimedia – wywiady ze świadkami życia danego Cichociemnego (rodzina, znajomi itd.)*
- *galeria zdjęć*
- *bibliografia*
- *księga gości*
- *licznik odwiedzin*

Bohaterami stron projektowych byli następujący Cichociemni:

Stefan Skrzyszowski; Tadeusz Bieńkowicz - *ps. Rączy*; Hieronim Dekutowski - *ps. Zapora*; Antoni Iglewski - *ps. Ponar lub Vanadi*; Stanisław Sołtys - *ps. Wójt lub Sowa*; Stefan Ignaszak - *ps. Drozd, Nordyk*; Elżbieta Zawacka - *ps. Zelma, Sulica, Zo*; Józef Czuma - *ps. Skryty*; Roman Władysław Wiszniowski - *ps. Harcerz, Irys, Tarcza, Sosna, Opacz, Orion, Wicher, Wiatr, On, Joasia*; Leonard Zub-Zdanowicz - *ps. Ząb*; Zdzisław Jeziorański - *ps. Jan Nowak, Zych*; Andrzej Czaykowski - *ps. Garda*; Feliks Perekladowski; Stanisław Jankowski - *ps. Burek, Agaton*; Eugeniusz Chyliński - *ps. Frez*; Jan Piwnik - *ps. Ponury*; Jan Rostworowski - *ps. Mat, Karo*.

Niektórym z ww. bohaterów cieszyli się dużym zainteresowaniem młodzież biorącej udział w projekcie, czego wynikiem były dwie lub nawet trzy strony poświęcone danemu Cichociemnemu.

Pełen wykaz stron projektowych znajduje się na stronie Organizatora, czyli Fundacji BO WARTO <http://www.fundacijabowarto.pl/projekt-wywalcz-jej-wolnosc-lub-zgin-historie-cichociemnych/>

Drugim bardzo ważnym elementem projektu było zorganizowanie akcji promocyjnych stron internetowych i wybranego Cichociemnego w swoim środowisku lokalnym i rówieśniczym (promocja internetowa i bezpośrednia podczas małych spotkań lokalnych). Wszystkie zespoły, których strony zostały ukończone do końca listopada 2016 r. zorganizowały spotkania i lekcje promujące przygotowane przez nich strony. Do udziału w spotkaniach zapraszani byli m.in. rówieśnicy autorów stron, ich młodszy koledzy i koleżanki, kombatancki – żołnierze AK, rodziny Cichociemnych, przedstawiciele władz szkolnych i samorządowych. W większości w programie takich spotkań znajdowało się przedstawienie historii Cichociemnych, prezentacja danej strony i możliwość zadawania pytań związanych z tematem spotkania. Zespoły szkolne przy zapraszaniu na zaplanowane spotkania posiłkowały się własnoręcznie przygotowanymi ulotkami, plakatami i naklejkami. W niektórych miejscach w promocję stron internetowych i Cichociemnych włączyły się także lokalne media np. Radio Opatów, Radio mKA Włocławek, RMF FM MAXXX, Radio Kielce, TV Lublin, TV Kujawy

W ramach promocji internetowej adresy stron o Cichociemnych pojawiały się m.in. na stronach szkolnych różnych placówek oświatowych, na Facebooku, na stronach lokalnych mediów oraz na stronach samorządowych.

Podsumowanie projektu

Spotkanie to odbyło się 20 grudnia 2016 r. w Centrum Edukacyjnym IPN im. Janusza Kurtyki – Przystanek Historia w godzinach 12.00-14.30. Na to spotkanie zaproszeni zostali wszyscy uczestnicy projektu (w szczególności laureaci) oraz przedstawiciele patronów i sponsorów.

Program tego wydarzenia przedstawiał się następująco:

- godz. 12.00 – 13.00 – przywitanie gości, podsumowanie projektu oraz wręczenie nagród i wyróżnień konkursowych
- godz. 13.00 – 14.00 - warsztaty historyczne prowadzone przez edukatorów IPN (temat: „Jedyna Cichociemna. Opowieść o generał Elżbiecie „Zo” Zawackiej”)
- ok. godz. 14.15 – poczęstunek

Ewaluacja projektu

Ocena ww. projektu odbywała się podczas podsumowania projektu (wypowiedzi uczestników i opiekunów) oraz poprzez wcześniejsze wypełnienie przygotowanych ankiet ewaluacyjnych. Swoje odpowiedzi ankietowe przesłały 64 osoby z 79 biorących udział w projekcie, co stanowi ponad 80% uczestników projektu.

W przekazanej uczestnikom projektu ankiecie zawartych zostało pięć zamkniętych pytań, w których oceniano m.in. organizację projektu i pytano o wzrost wiedzy i postaw patriotycznych i jedno otwarte.

W **pierwszym pytaniu** starano się dowiedzieć, czy młodzieży podobał się udział w projekcie „Wywalcz Jej wolność lub zgiń (...)”, na które twierdząco odpowiedzieli wszyscy wypełniający ankiety (64 odpowiedzi na tak).

Kolejne pytanie (drugie), brzmiało następująco: *Czy zdobyte w projekcie informacje historyczne były dla Ciebie nowością?* Tutaj również zdecydowana większość uczestników (54 osoby) odpowiedziała twierdząco. Dziesięć osób wybrało odpowiedź negatywną.

O ocenę swojego stanu wiedzy nt. wybranej przez szkołę rocznicy historycznej po udziale w projekcie poproszono jego uczestników w **pytaniu trzecim** (*Czy dzięki udziałowi w projekcie Twoja wiedza historyczna jest większa? Spróbuj ocenić procentowo ten wzrost w stosunku do stanu sprzed udziału w projekcie.*)

A o to odpowiedzi:

wzrost wiedzy o 30%	13
wzrost wiedzy o 50%	35
wzrost wiedzy o 80%	16

Większość osób wypełniających ankiety stwierdziła, że jej wiedza o historyczna zwiększyła się o 50%, co przekraczało wstępne założenia projektowe (*założenie wstępne: wzrost wiedzy o 30%*).

Czwarte pytanie/prośba brzmiało następująco: *Czy udział w projekcie "Wywalcz jej wolność ...", poznawanie historii Cichociemnych, ich poświęcenia sprawiło, że wzrosło Twoje poczucie patriotyzmu? Spróbuj ocenić procentowo ten wzrost w stosunku do stanu sprzed udziału w projekcie.*

Udzielone odpowiedzi:

wzrost poczucia patriotyzmu o 30%	10
wzrost poczucia patriotyzmu o 50%	28
wzrost poczucia patriotyzmu o 80%	26

W kolejnym pytaniu znów okazało się, że dzięki udziałowi w projekcie, więcej niż 2/3 ankietowanych stwierdziło, że ich patriotyzm wzrósł o 50% (28 osób) lub o 80% (26 osób) w stosunku do stanu sprzed udziału w projekcie. Te wartości także znacznie przewyższają zakładany stan wyjściowy, czyli 30%.

Piąte pytanie, to prośba ze strony organizatorów o ocenę, czy *udział w projekcie przyczynił się do wzmocnienia Twojego poczucia tożsamości narodowej wyrażanego w stwierdzeniu "Jestem Polakiem i jestem z tego dumna/y"*. *Spróbuj ocenić procentowo ten wzrost w stosunku do stanu sprzed udziału w projekcie.*

Podobnie jak w dwóch poprzednich pytaniach, tak i tutaj odpowiedzi młodzieży przewyższają zakładany przez organizatorów efekt z udziału w projekcie w zakresie wzrostu poczucia tożsamości narodowej i dumy z bycia Polakiem (*zakładany wzrost o co najmniej 30%*)

Odpowiedzi na pytanie 5.

wzrost poczucia tożsamości narodowej o 30%	9
wzrost poczucia tożsamości narodowej o 50%	31
wzrost poczucia tożsamości narodowej o 80%	24

A w ostatnim **szóstym pytaniu** poproszono o podanie, zdaniem uczestników, największej wartości projektu (*Co według Ciebie było największą wartością projektu?*) Wśród podanych odpowiedzi zdecydowanie przeważały takie, które można ująć w jedną z wypowiedzi *Myślę, że największą wartością projektu była zdobyta wiedza historyczna i świadomość poświęcenia życia za ojczyznę Cichociemnych.* Ponadto dla dużej grupy odpowiadających najważniejsze w projekcie było przekazywanie wartości patriotycznych.

Poniżej znajdują się odpowiedzi na ostatnie pytanie ankiety, które brzmiało *Co według Ciebie jest największą wartością projektu?*

Dogłębne zapoznanie z życiem i działalnością Olgerda Stołyha, niesamowitego bohatera, a zarazem normalnego człowieka; poznanie konkretnej historii człowieka, identyfikacja Cichociemnego, w pewien sposób utożsamianie się z jego historią; zdobyta wiedza historyczna; pogłębienie wiedzy historycznej związanej z Cichociemnymi; patriotyzm i wiedza; pogłębienie wiedzy oraz patriotyzmu; bardziej szczegółowe poznanie historii. Bohaterowie ojczyzny zaczęli być bardziej doceniani; integracja z kolegami oraz przypomnienie historii innym osobom; Największą wartością projektu była pamięć o Cichociemnych i o tym czego dokonali.; zdobycie wiedzy o ludziach, którzy walczyli o nasze dobro i przyszłość narodu; rozwijanie umiejętności i kształtowania wiedzy na temat historii; To, że nie zapomnimy o tych, o których nie powinno się zapomnieć.; zwiększanie wiedzy historycznej młodocianych; najważniejszą wartością projektu było pogłębienie wiedzy historycznej; wiedza o historii; wiedza zdobyta; poznanie historii Cichociemnych; poznanie historii życia Józefa Czumy; możliwość rozgłosu na temat Cichociemnych; szerzenie wiedzy patriotycznej; przekazywanie wartości patriotycznych; Poznanie biografii niezwyklej kobiety jaką była Elżbieta Zawacka.; Możliwość rozpropagowania wśród innych informacji o Cichociemnych.; Poznanie życia bohatera i zwiedzanie jego rodzinnych stron.; Lekcja historii na żywo, inna forma poznania życiorysu Cichociemnego.; Tworzenie strony od zera. Sprawdzenie umiejętności i poznanie historii Cichociemnych.; ciekawa lekcja historii, spotkanie z ciekawymi ludźmi; mądra inicjatywa, ciekawa lekcja historii; Poznawanie historii człowieka, dla którego ojczyzna była jedną z najważniejszych wartości.; wiedza i doświadczenie; wiedza; pokazanie patriotyzmu i dumy; możliwość przekazania wiedzy innym; poszerzanie swojej wiedzy; praca zespołowa; Myślę, że największą wartością projektu była zdobyta wiedza historyczna i świadomość poświęcenia życia za ojczyznę Cichociemnych.; Poznanie historii Cichociemnych walczących w moim regionie.; Zdobycie nowej wiedzy historycznej.; Ten projekt rozwinął moją wiedzę na temat II wojny na naszych terenach oraz poznałam niesamowitych bohaterów narodowych.; Praca zespołowa, dzięki której zrozumiałam co to znaczy polegać na innych Polakach Patriotach x 2; Poznanie historii wspaniałego człowieka x 2; Poznanie osób bezpośrednio związanych z Cichociemnymi x 2; możliwość poznania prawdziwej historii „Rączego”; Możliwość poznania działalności niepodległościowej płk Tadeusza Bieńkowicza x 2.; Możliwość dotarcia do historycznych faktów odnośnie bohatera projektu.; Największą wartością było poznanie historii o niezwyklej grupie komandosów, która walczyła dla ojczyzny.; odkrycie, że w pobliżu mojej miejscowości żyła tak bardzo wartościowa osoba, oddana ojczyźnie; poznanie historii regionu i zobaczenie, że wokół nas żyją osoby o bogatym życiorysie; poznanie ciekawych historii ludzi, którzy walczyli za kraj; wiedza o historii Cichociemnych, poznanie wartości; większa wiedza o ojczyźnie, przybliżenie jej wartości; zdobyliśmy większą wiedzę na temat Cichociemnych; Pamięć, przypomnienie losów i bohaterstwa zapomnianych postaci z historii.; Przypomnienie historyczne i zachowanie w pamięci bohaterów II wojny światowej.; Poznanie postaci „Ponurego”; poznanie ciekawych informacji nt. Ponurego; wyjazd na Wykus (baza polskich partyzantów)

Podsumowanie

Uczestnicy projektu „Wywalcz Jej wolność lub zgiń – historie Cichociemnych” wypełniający ankietę ewaluacyjną oraz dzielący się swoimi odczuciami po jego realizacji podczas podsumowania tego zadania jednogłośnie potwierdzili swoje zadowolenie z udziału w projekcie, a zdobyta przez nich wiedza historyczna i wzrost postaw patriotycznych zdecydowanie przewyższały zakładany przez Organizatora 30% poziom efektów z podejmowanych działań.

Należy także dodać, iż podczas podsumowania projektu, jego uczestnicy zapowiadali kontynuację działań związanych z promocją wybranego przez nich Cichociemnego i rozbudowywanie utworzonej strony. Bardzo cenne w ich odczuciu było nawiązanie nowych kontaktów, znajomości z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się historią i Cichociemnymi, a także, a może przede wszystkim spotkania ze świadkami historii, czyli rodziną i znajomymi wybranych bohaterów. Dodatkowym, nieplanowanym zupełnie efektem projektu było umożliwienie członkom rodzinie Cichociemnych (np. Stanisław Sołtys) rozsypanym po całym świecie i Polsce uzyskanie informacji o bohaterskim krewnym ze strony utworzonej przez młodzież w ramach projektu „Wywalcz Jej wolność lub zgiń (...)”, a także nawiązanie kontaktu z rodziną. Także w wyniku działań młodzieży zajmującej się ww. Cichociemnym zostanie przygotowana izba pamięci poświęcona Stanisławowi Sołtysowi, do której cenne pamiątki przekaże rodzina.

Wydaje się więc, że słusznym jest twierdzenie, iż skuteczną metodą na zaprzyjaźnienie młodzieży z nauką historii, jej poznawaniem jest jej przeżywanie i odczuwanie, przez ożywienie jej i nadanie znajomej twarzy, widoku znanego miejsca, zaintrygowanie i zaciekawienie, spotkanie ze świadkami historii, czy dotknięcie archiwów historycznych. Zbudowany na tym podejściu projekt „Wywalcz Jej wolność lub zgiń (...)” zrealizował postawione cele i osiągnął zamierzone efekty, wśród których najważniejsze były te bezpośrednio związane z wiedzą i wzrostem postaw patriotycznych.

Tak przychylne i wysokie oceny motywują do podejmowania przez Fundację kolejnych projektów edukacyjnych, w ramach których niejako dotykając śladów historii można zdobywać wiedzę o wybitnych Polakach i ważnych dla Polski wydarzeniach historycznych i lokalnych.

Do kontynuowania organizacji tego typu projektów motywują również sami młodzi uczestnicy, którzy mówią, że *„jest ważne, żebyście robili takie projekty, bo im więcej takich projektów, to więcej ludzi w naszym wieku dowiaduje się o historii naszych bohaterów, bo jak wiadomo na lekcjach historii nie ma zbyt wiele o Żołnierzach Wyklętych, czy Cichociemnych”*. Także słowa nauczycieli/opiekunów, iż trzeba krzewić kulturę patriotyczną wśród młodzieży, ponieważ do tej pory była niedoinformowana historycznie są motywacją i potwierdzeniem, że warto było realizować kolejny projekt historyczno-patriotycznych.

ORGANIZATOR PROJEKTU

PATRONI PROJEKTU

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

PROJEKT WSPÓLFINANSUJE

